

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 19:28

יציאת השבת: 20:29

ט' תמוז תשע"ו

גיליון מס' 275

שאל אביך ויגידך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

השגחה פרטית בדיבור

"הדבר אשר ישים אלוקים בפי אותו אדבר" (כב, לח).

הדיבור שמדבר האדם, אף כי נובע מבחירה חופשית, מכל מקום גם בו יש השגחה משמים כיצד ידבר ומה ידבר, בתוך בחירתו לדבר.

וממילא נבין כי הקדוש ברוך הוא רומז לאדם רמזים שונים על ידי הדברים ששומע, הן הנאמרים לו והן הנאמרים לאחרים ושומע הוא.

והדבר אמנם ניכר לעין המאמין, בפרט בענייני הציבור, שעליהם ההשגחה גדולה יותר מאשר על היחיד כמוכן.

שהשם יתברך משמיע להם על ידי אדם מסוים בדיוק מה שצריכים הם לשמוע,

הן דברים טובים על מנת שיתחזקו, והן להפך על מנת שיתנסו.

לדוג' שהיינו צריכים לדרוש

בבית כנסת מסוים, ובהפתעה הגיע גברא רבא לבית הכנסת וכיבדנוהו לדרוש במקומו, כי במקום שיש איש השתדל שלא להיות איש אף בשוה לך וכל שכן בגדול ממך (ברכות ג).

והוא שיחיה, דיבר ממש בדיוק על אותן נקודות חיזוק שרצינו אנו לדבר, אף שלא היה שום קשר בינו לבין פרשת אותו שבוע.

וחשבנו על כך, כי הפלא ופלא כיצד השם יתברך משגיח מן החלונות על עם ישראל, שאף אשר צריכים לשמוע ישמעו על ידי אדם זה או אחר, ישתבח שמו לעד.

וכמו כן פעמים רבות אחר שהכנו דרשה, בעת האמירה השמטנו פרטים רבים והוספנו אחרים במקומם שלא כמתוכנן ושלא כרצוננו.

וגם בזה רואים את יד ההשגחה, מדוע דווקא אלו הפרטים הושמטו, ודווקא אלו נוספו, מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו, וכן אמר שלמה בחכמתו (משלי טז): "לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון".

הוא שאומר הפסוק: "היכול אוכל דבר מאומה?", וכי בכוחות עצמי אוכל לדבר?, "הדבר אשר ישים אלוקים בפי אותו אדבר".

נועם התורה

1. "וירא בלק" מה ראה בלק? (כ"ב, ב' רש"י)

ראה שבנ"י ניצחו את שני המלכים החזקים שהם היו בוטחים וסומכים עליהם והם סיחון ועוג.

2. מואב חוששים מפני בנ"י ומשווים אותם לשור שמלחך את עשב הארץ, מדוע דווקא לשור? (כ"ב, ד' רש"י)

כי השור מלחך את העשב מן השורש ואז העשב לא צומח עוד, לעומת שאר בע"ח שמלחכים מלמעלה. לכן הם חששו מפני בנ"י שיכו אותם עד תום.

3. מדוע בלק בן ציפור מואב שלח שליחים דווקא למדיין והרי הם שונאים זה לזה? (כ"ב, ד' רש"י)

כיוון שראה שבנ"י מנצחים שלא כדרך הטבע אלא ע"י ניסים גדולים. לכן שלח למדיין ששם גדל משה כדי לשאול במה כוחו של משה גדול.

4. מה היתה תשובת המדיינים בקשר לנצחון העם ומשה מנהיגם? (כ"ב, ד' רש"י)

התשובה היתה ש"אין כוחו אלא בפיו" - בכוח התפילה לה' עם ישראל מנצחים.

5. בלעם בן בעור היה נביא של הגויים, איזו שאלה מתעוררת מכך ומה התשובה? (כ"ב, ה' רש"י)

השאלה היא - מדוע ה' השרה את שכינתו על גוי רשע? התשובה - כדי שלא יהיה לאומות העולם פתחון פה לומר שאם גם להם היו נביאים כמו לעמ"י הם היו חוזרים למוטב.

6. מה ביקש בלק מבלעם לעשות? (כ"ב, ו')

לקלל את עם ישראל.

7. שליחי בלק באו אל בלעם ו"קסמים בידם" - מהם הקסמים? (כ"ב, ז' רש"י)

א. הביאו איתם מיני קסמים כדי שבלעם לא יאמר שאין כליו עימו. ב. עשו להם קסם-סימן, שאם בלעם יבוא עימם מיד אז יש בו ממש, ואם ידחה אותם זה סימן שאין בו תועלת.

8. מה היתה תשובת בלעם לשליחים כשהגיעו? (כ"ב, ח')

לינו פה הלילה ואשיב לכם תשובה בבוקר.

9. מניין למדים שבלעם שונא לבנ"י יותר מבלק? (כ"ב, י"ב)

שבלק אמר לבלעם "ארה לי" ואילו בלעם בדברו עם ה' אמר שבלק אמר לו "קבה לי" שזו קללה יותר חזקה.

10. מה היתה תשובת בלעם לשליחים בבוקר ומה זה מלמדנו? (כ"ב, י"ג רש"י)

שאין ה' מרשה לי להלוך עמכם, כלומר עם שרים פשוטים ולא חשובים כמוכם, זה מלמדנו על הרוח הגבוהה והגאוה שלו.

11. מניין למדים שבלעם היתה נפש רחבה וחומד ממון אחרים? (כ"ב, י"ח)

שהוא אמר: "אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף זהב..."

12. מניין למדים שהשנאה מקלקלת את השורה? (כ"ב, כ"א רש"י)

שבלעם קם בבוקר וחבש בעצמו את אתונו להזדרז לקלל ולא כפי שהיה רגיל שחובשים לו את אתונו. לעומת זאת, אברהם אבינו חבש בעצמו את חמורו לדבר מצוה לקיים רצון ה'.

13. מה אמרה האתון לבלעם לאחר שהיכה אותה בפעם השלישית ומדוע השתמשה במילים אלו? (כ"ב, כ"ח רש"י)

מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלוש רגלים? השתמשה במילה רגלים לרמז לו: אתה חושב שתוכל לעקור ולכלות

מעלת הבושה

קבלן ירא שמים היה מקורב מאד לבבא סאלי, בכל פעם שהיה נכנס אל הרב, היה הרב מאיר לו פנים. יום אחד, הגיע הקבלן אל הרב לקבל את עצתו, כשנכנס אל הקודש פנימה, ראהו הצדיק, נזעק וקם למולו והחל לצעוק עליו בקול רם ומחריד: "שקרן, רמאי, נוכל, שנים הולכת אותי שולל!" כעסו של הבבא סאלי חצה גבולות ובני הבית נזעקו לקול קריאותיו, אבל הבבא סאלי לא הפסיק לצעוק וקצף על הקבלן במשך דקות ארוכות... לא נתקררה דעתו, עד אשר צעק: "צא מחדרי ואל תדרוך בו יותר!"

האיש יצא מבוייש מאד, השמש שבחוץ נראתה לו כחושך הכי גדול שקיים, הוא בכה חרש בינו לבין עצמו, ולא ידע את נפשו... "מה קרה? מה עשיתי? מה סיפרו לרב עלי?" שאל את עצמו.

הוא החליט ללכת לאתר הבנייה שלו במצפה רמון,

אולי שם ישיח מצער... הוא שהה שם

כמה שעות ולקראת ערב, לקח את הפועלים במכוניתו לביתם כמוהגו. בדרכם המכונית שלפניו בלמה בפתאומיות, כיוון שהיה שקוע בצערו, תגובתו הייתה איטית למדי, הוא בלם בחלקיק השנייה האחרון, אך כבר היה מאוחר מידי, המכונית התגלגלה אל התהום...

לאחר כמה רגעים הוא עיקם את הדלת, ובשארית כוחותיו הוא זחל החוצה וראה את מכוניתו מרוסקת, ואת שני פועליו הגויים מתים...

הוא מישש את גופו, ולא האמין למציאות שלפניו, הוא בריא ושלם...

החושך כבר ירד, בכל כוחותיו התאמץ לטפס אל הכביש, עצר טרמפ למשטרת ירוחם, להודיע על התאונה. למחרת נסע אל הבבא סאלי לנתיבות, "יהא מה שיהיה" חשב לעצמו.

לפני דלת חדרו של הבבא סאלי נעצר, שוב הוא דמיין לעצמו מה מחכה לו ורוחו נשברה בקרבו, אבל אסף את עצמו דפק ונכנס.

הבבא סאלי, קם למולו בפנים צוחקות ואמר לו: "בורן הבא, אני מחכה לך, בוא חביבי שב".

זרם דמעות פרץ מעיני האיש, והמילים נעתקו מפיו.

אומה שחוגגת שלוש רגלים בשנה?

14. **מניין למדים שה' חס על כבוד הבריות? (כ"ב, ל"ג רש"י)**

שהמלאך הרג את האתון, כדי שלא יאמרו זו האתון שהוכיחה את בלעם.

15. **מניין למדנו "דיבר הרבה ועשה מעט" בפרשתנו? (כ"ב, מ' רש"י)**

בלק אמר לבלעם "כבד אכבדך" וכשבלעם הגיע אליו הביא לו בלק דבר מועט, בקר אחד וצאן אחד לו ולשרים שבאו עימו.

16. **היכן למדנו בחומש בראשית "דיבר מעט ועשה הרבה"?**

אצל אברהם אבינו כשבאו האורחים אליו הוא אמר להם "ואקחה פת לחם וסעדו ליבכם" ואח"כ "ואל הבקר רץ אברהם", שחט לכבודם בקר ונתן להם לאכול.

17. **בלעם אומר לה' "את שבעת המזבחות ערכתי" (בה' הידיעה) כנגד אלו מזבחות התכוון? (כ"ג, ד' רש"י)**

בלעם התכוון לומר לה' שהאבות הקדושים בנו לפניך כולם ביחד שבעה מזבחות, אברהם בנה ארבעה,

יצחק-אחד, יעקב-שניים ואילו אני ערכתי לבד שבעה מזבחות.

18. **בלעם רצה לקלל ונמצא מברך ואומר: "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו", מי הם הצורים והגבעות? (כ"ג, ט' רש"י)**

הצורים אלו שלושת האבות והגבעות אלו ארבעת האמהות, שהם היסודות החזקים של עם ישראל.

19. **בלעם אמר במשלו שעם ישראל "כלביא יקום..." ו"לא ישכב עד יאכל טרף", למה התכוון? (כ"ג, כ"ד רש"י)** שבנ"י קמים בבוקר לחטוף מצוות: ללבוש טלית, לקרוא שמע ולהניח תפילין. ובלילה לא ישנים עד שקוראים את שמע על המיטה ומפקידים רוחם בידי ה'.

20. **מה ראה בלעם לומר "מה טובו אהליך יעקב"? (כ"ד, ד' רש"י)**

א. ראה את הצניעות שבעם ישראל שאין פתחי אהליהם מכוונים זה מול זה.
ב. ראה את משכן שילה ובית המקדש ביישובן שמקריבים בהם קרבנות לכפר עליהם.

הלימוד בעלון מוקדש

במזל טוב לעדינה דהרי בת רחל לבריאות והצלחה

לקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com

לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

שעוברים עלינו לא כל אחד יכול, לעיתים אנו מגיבים ומחזירים מלחמה. אך אם נשכיל להבין שכל בזיון, בושה והשפלה מהאחר יכולה פשוט להציל אותנו מנזקים חמורים הרבה יותר נקבל זאת בשוויו נפש, נספוג ולא נגיב! לא ניתן לשער מה אדם יכול להוריד מעליו כתוצאה מבושה אחת שעובר! אם חלילה היית מעורב במקום בו הושפלת או בווישת, כל שעליך לעשות הוא לקבל את הדין בהכנעה ולמנף אותו בשבילך, מי יודע, אולי הבושה הזו הצילה אותך מנזק גדול הרבה יותר...

"דע לך!" אמר לו הצדיק, "המעשר שאתה נותן מכספך ללומדי התורה, מגן עליך כחומה בצורה, כמה פעמים רצו המזיקים להזיק לך ולא יכלו, אבל בזמן האחרון התחלת להתגאות על מעשיך הטובים... כשנכנסת אתמול בצהרים, ראיתי את מלאך המוות קשור בך, הבנתי שאין כל דרך להציל את חיך, רק אם אצליח להוריד את גאוותך. לכן השפלתי וביזיתי אותך לעיני כולם. כאשר רוחך ירדה עזב אותך מלאך המוות!"
לא פעם אנו עוברים בזיונות, לא פעם אנו יוצאים מויכוח מושפלים. להשאר אדיש נוכח ההשפלה והבזיון